

Oświadczenie

Oświadczenie w sprawie przetwarzania danych osobowych w kontekście pandemii COVID-19

Przyjęte 19 marca 2020 r.

Europejska Rada Ochrony Danych (EROD) przyjęła następujące oświadczenie:

Rządy, a także organizacje publiczne i prywatne w całej Europie podejmują środki w celu ograniczenia pandemii COVID-19 i złagodzenia jej negatywnych skutków. Działania te mogą wiązać się z przetwarzaniem danych osobowych różnego rodzaju.

Przepisy o ochronie danych (takie jak RODO) nie utrudniają realizacji działań podejmowanych w walce z pandemią koronawirusa. Walka z chorobami zakaźnymi to istotny cel, wspólny dla wszystkich narodów, należy go zatem wspierać w możliwie najlepszy sposób. W interesie ludzkości leży ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób oraz stosowanie nowoczesnych technik w walce z epidemiami dotyczącymi duże części świata. Niemniej EROD pragnie podkreślić, że także w tej wyjątkowej sytuacji administrator danych oraz podmiot przetwarzający dane muszą gwarantować ochronę danych osób, których te dane dotyczą. W związku z powyższym w celu zapewnienia zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych należy uwzględnić szereg kwestii. W każdym przypadku należy też pamiętać, iż jakiegokolwiek działanie podejmowane w tym kontekście musi być realizowane z poszanowaniem ogólnych przepisów prawa i nie może być nieodwracalne. Sytuacja wyjątkowa to przesłanka prawna, która może uzasadnić wprowadzenie ograniczeń pewnych swobód, pod warunkiem, że obostrzenia te są proporcjonalne i ograniczone do okresu, w którym występuje dana sytuacja.

1. Zgodność przetwarzania z prawem

RODO jest obszernym aktem prawnym zawierającym przepisy mające zastosowanie również do przetwarzania danych osobowych w sytuacji takiej, jak ta wywołana pandemią COVID-19. W kontekście epidemii RODO dopuszcza bowiem przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy ds. zdrowia publicznego oraz pracodawców, zgodnie z prawem krajowym i na warunkach w nim określonych. Na przykład, jeżeli przetwarzanie danych jest niezbędne ze względu na istotny interes publiczny w obszarze zdrowia publicznego. W takich okolicznościach nie ma potrzeby odwoływania się do zgody osób fizycznych.

1.1 W odniesieniu do przetwarzania danych osobowych, w tym szczególnych kategorii danych osobowych, przez właściwe organy publiczne (np. organy ds. zdrowia publicznego) EROD jest zdania, że przetwarzanie danych jest dopuszczalne na podstawie art. 6 i 9 RODO, zwłaszcza gdy wchodzi ono

w zakres uprawnień organu publicznego przewidzianych przez ustawodawcę krajowego oraz warunki określone w RODO.

1.2 W kontekście zatrudnienia przetwarzanie danych osobowych może być niezbędne na potrzeby wypełnienia obowiązku prawnego, jakiemu podlega pracodawca, na przykład związanego z bezpieczeństwem i higieną w miejscu pracy, lub z interesem publicznym, takim jak kontrolowanie chorób i innych zagrożeń dla zdrowia. W RODO przewidziano również wyjątki od zakazu przetwarzania niektórych szczególnych kategorii danych osobowych, takich jak dane dotyczące zdrowia, jeżeli jest to niezbędne ze względów związanych z istotnym interesem publicznym w dziedzinie zdrowia publicznego (art. 9 ust. 2 lit. i)), na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego, lub gdy istnieje potrzeba ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą (art. 9 ust. 2 lit. c)), jako że motyw 46 wyraźnie odnosi się do kontroli epidemii.

1.3 W odniesieniu do przetwarzania danych telekomunikacyjnych, takich jak dane o lokalizacji, przestrzegane muszą być także przepisy krajowe wdrażające dyrektywę o prywatności i łączności elektronicznej. Co do zasady, z danych o lokalizacji operator skorzystać może jedynie po ich zanonimizowaniu lub za zgodą danej osoby fizycznej. Jednak art. 15 **dyrektywy o prywatności i łączności elektronicznej** pozwala państwom członkowskim na wprowadzenie środków ustawodawczych w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego. Takie wyjątkowe środki ustawodawcze są możliwe jedynie wtedy, **gdy** stanowią one **niezbędny, właściwy i proporcjonalny środek w ramach społeczeństwa demokratycznego**. Środki te muszą być zgodne z Kartą praw podstawowych oraz z Europejską konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Co więcej, **podlegają one kontroli sądowej Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka**. W przypadku sytuacji nadzwyczajnej, należy je ponadto ściśle ograniczyć do okresu, w jakim występuje ta sytuacja.

2. Podstawowe zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych

Dane osobowe niezbędne do osiągnięcia określonych założeń powinny być przetwarzane w konkretnych i wyraźnych celach.

Ponadto osoby, których dane dotyczą, powinny otrzymywać przejrzyste informacje na temat prowadzonych działań w zakresie przetwarzania oraz ich głównych właściwości, w tym na temat okresu przechowywania zgromadzonych danych oraz celów przetwarzania. Dostarczone informacje powinny być łatwo dostępne i przekazywane jasnym i prostym językiem.

Ważne jest przyjęcie adekwatnych środków bezpieczeństwa i polityki w zakresie poufności, dzięki którym będzie istniała pewność, iż dane osobowe nie zostaną ujawnione osobom nieuprawnionym. Środki wdrożone na potrzeby zarządzania obecną sytuacją kryzysową oraz procesy decyzyjne, które leżą u ich podstaw, powinny być należycie udokumentowane.

3. Korzystanie z danych o lokalizacji pochodzących z urządzeń mobilnych

-)] **Czy rządy państw członkowskich, dążąc do monitorowania, ograniczania zasięgu lub minimalizowania skutków pandemii COVID-19, mogą wykorzystywać dane osobowe powiązane z telefonami komórkowymi osób fizycznych?**

W niektórych państwach członkowskich rządy przewidują możliwość wykorzystywania danych o lokalizacji pochodzących z urządzeń mobilnych jako możliwego sposobu monitorowania, ograniczania zasięgu lub minimalizowania skutków pandemii COVID-19. Oznaczałoby to na przykład możliwość geolokalizacji osób fizycznych lub przekazywania poszczególnym osobom znajdującym się

na określonym terenie – telefonicznie lub za pośrednictwem wiadomości tekstowych – komunikatów dotyczących zdrowia publicznego. **Organy publiczne powinny przede wszystkim dążyć do przetwarzania danych o lokalizacji w sposób anonimowy (tzn. przetwarzania danych zagregowanych w sposób uniemożliwiający ponowną identyfikację osób fizycznych), co pozwoliłoby na generowanie raportów na temat koncentracji mobilnych urządzeń w określonej lokalizacji („kartografia”).**

Przepisy o ochronie danych osobowych nie mają zastosowania do danych, które zostały w odpowiedni sposób zanonimizowane.

W sytuacji, gdy nie jest możliwe przetwarzanie tylko zanonimizowanych danych, dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej zezwala państwom na wprowadzenie środków ustawodawczych celem zapewnienia bezpieczeństwa publicznego (art. 15).

Jeżeli wprowadzono środki umożliwiające przetwarzanie niezanonimizowanych danych o lokalizacji, dane państwo członkowskie jest zobowiązane do wprowadzenia **stosownych zabezpieczeń**, takich jak udostępnienie osobom fizycznym korzystającym z usługi łączności elektronicznej **prawa do skorzystania z sądowego środka ochrony prawnej**.

Zastosowanie ma ponadto zasada proporcjonalności. Zawsze należy decydować się na jak najmniej inwazyjne rozwiązanie, z uwzględnieniem konkretnego celu, jaki ma zostać osiągnięty. Środki inwazyjne, takie jak „śledzenie” osób fizycznych (tj. przetwarzanie historycznych, niezanonimizowanych danych o lokalizacji), można uznać za współmierne w wyjątkowych okolicznościach i w zależności od konkretnych metod i warunków przetwarzania. Powinny one jednak podlegać wzmocnionej kontroli i zabezpieczeniom w celu zapewnienia przestrzegania zasad ochrony danych (proporcjonalność środka pod względem czasu trwania i zakresu, ograniczone zatrzymywanie danych i ograniczenie celu).

4. Zatrudnienie

-) **Czy pracodawca może zobowiązać odwiedzających lub pracowników do udzielania konkretnych informacji na temat zdrowia w kontekście pandemii COVID-19?**

Szczególne znaczenie ma tutaj zastosowanie zasady proporcjonalności i minimalizacji danych. Pracodawca powinien wymagać udostępnienia informacji zdrowotnych wyłącznie w takim zakresie, w jakim pozwala na to prawo krajowe.

-) **Czy pracodawca jest uprawniony do przeprowadzania wśród pracowników kontroli medycznych?**

Odpowiedź jest uzależniona od krajowych przepisów dotyczących zatrudnienia lub zdrowia i bezpieczeństwa. Pracodawcy powinni mieć dostęp do danych dotyczących zdrowia i przetwarzać je tylko wtedy, gdy nakazują tego ich własne zobowiązania prawne.

-) **Jeżeli dany pracownik jest zakażony COVID-19, czy pracodawca może ujawnić ten fakt jego współpracownikom lub osobom z zewnątrz?**

Pracodawcy powinni informować pracowników o przypadkach COVID-19 i podejmować środki ochronne, ale nie powinni przekazywać więcej informacji, niż jest to konieczne. Jeżeli konieczne jest ujawnienie nazwiska pracownika (pracowników), który jest zakażony wirusem (np. ze względów

zapobiegawczych), i jeżeli zezwala na to prawo krajowe, należy takiego pracownika poinformować z wyprzedzeniem, a także zadbać o ochronę jego godności i nietykalności.

) Jakie informacje przetwarzane w kontekście pandemii COVID-19 może uzyskać pracodawca?

Pracodawcy mogą uzyskać informacje osobowe umożliwiające im wykonywanie ich obowiązków oraz zorganizowanie pracy, zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

W imieniu Europejskiej Rady Ochrony Danych

Przewodnicząca

(Andrea Jelinek)